

DVA IRAČKA PESNIKA

*Ja ne znam ući u razred
bez pobune začudene krvi;
Tvoj teški pogled krađe mi rječitost
ne kažem ni ono što bih mogao.
O, velika šumja izrasta iz dvojbe,
iz jada — povorka riječi.
Da krijem ljubav? Niz usne ona govori,
u očima riječi žive.*

*Život me slovima zasno, ali pamti
dao bih učenosti ovoga svijeta
za jedan dodir ljubavi,
za ludu raspluću noć,
opojnost teškog vima.
Ostavi knjige! Jer sutra šta će ti one?
Ispovijedaj mladost, dok ti traje krv
pa ako je svijet san, udesi da bude
to san užjaka, a ne jadikovka.*

*Da, prilaze praznici. Misliš li
da je savjesti potreban odmor?
Lice ti je ružičnjak sna. Dozvoli
da me sutra opajaju njegove ruže.
O, april sam prokleo zbog vrućina,
a evo august pristize.
Već me samoće glodu, naprštena,
ljetos gorit ću bez milosti.
Moje tajne nema, dječaci sveznalice:
kad je laž prigušila ljubav?
Sapat, pa grmljavine rast,
odluka u dnu tordih zjena.
Prezrivi smijeh mladića,
kletva starijeg učenika.
Na pozdrav obijest odjekuje:
»Dobro jutro, učitelju i njegovoj ljubavi.«*

Ova poema, čuvena u Bagdadu, djelo je učenjaka. U njoj osjećajnosti i slikovitosti žive najjače tradicije arapske narodne poezije. I kad u njoj govori zagubljeni savremenik, on to čini dalekim ritmovima vremena kad je Bagdad bio Pariz svijeta.

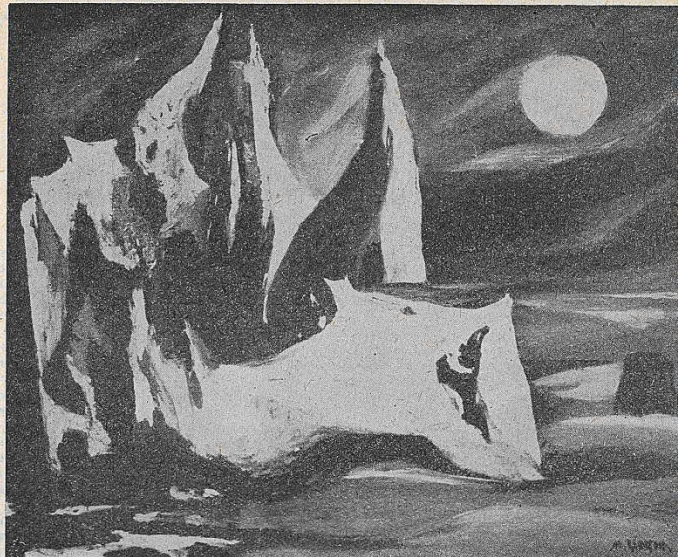
Buland Al-Haidari

STERILNOST

*Ista ulica,
iste kuće beznažno zavravljene,
ista tišina.
Običavamo govoriti — Sutra smo mrtvi,
i tada se budimo.
Iz svake kuće
glavosi posve male djece
posrcu cestom na daniem svijetlu;
oni će se rugati našem jučer,
našim iznurenim ženama,
našim blistavim i zaleđenim očima;
oni ne će znati za uspomena;
oni će biti neznani od stare ceste
oni će se smijati, jer ne će pitati sebe zašto se
smiju.
Običavamo govoriti — Vrijeme i, njegova doba
odnijet će nas zajedno...
ovdje prijatelji... a onamo plasičiti dezert.
Jučer je skrozitost bila čežnja,
a možda nismo znali šta govorimo,
danas je na dobita da nas odnesu zajedno,
a onaj je prijatelj bez prijatelja uvijek,
ona čežnja je sada besramna,
a cestom, istom cestom,
iste kuće, beznažno zavravljene,
ista tišina;
i ovdje, iza zamračenih prozora,
krupne, iskopane oči,
promurle iščekivanjem djece
zastrašene da će dan okončati... cestom.*

Buland Al-Haidari, irački je pjesnik tridesetih godina. Iako relativno mlad općenito je smatran za jednog od najjačih prestavnika suvremene poezije Iraka. Za razliku od mnogih svojih zemljaka on svoj poetski izraz ne gradi na velikim tradicijama iračke narodne poezije. Oslobođen toga utjecaja, koji ponekad može biti plodonosan, a ponekad koban po vlastitu pjesničku ličnost, Haidari je po svojim pjesmama blizak nekim modernim pjesnicima Zapada. Naravno ovdje je riječ o izrazu. Po svemu ostalom, melanholiji i pasivizmu, smirenoj meditaciji, on je sin Istoka.

S engleskog preveo Igor ZIDIC

mila džokić

igra svetlosti

istinoslovlje

/ nastavak sa 4. strane /
me će se izvršiti prelom možda i daleko značajniji i korenitiji od svih prethodnih. Posljednja književna generacija ne može ni u kom slučaju da se nadoveže na ovu generaciju koja u literaturi dominira, jer — makar im književni izvori i simpatije bili isti, — njihove su ljudske suštine posve različite i njihove su suštinske komponente posve različite pa bi i nelogično i bilo da iz njih proizide literatura suosnjski i mentalno istovjetna i kontinuirana sa ovom koja trenutno kod nas egzistira.

Sukobi generacija koji se pod raznim vidovima u svetu odvijaju, kod nas su doskora imali krakter borbe za slobodu stvaranja i nisu toliko bili suprostavljanje generacija koliko grupa i jednodimenzijena. Ta anomalija mogla je nastati samo u određenom istorijsko i društvenopolitičkom momentu, kad se umetničko stvaranje moralo dočepati sloboda koje su mu bile nepohodne i uza sve karakteristike ona nosi nasleđa iz prethodnih vremena koliko i proturječnost među ljudima kojima je sledovalo da posle rata našu literaturu ponesu. I kad se galami etisala i od nje nije ostalo skoro ništa što bi predstavljalo koliko toliko iskustvenu intenciju, nastupilo je nešto kao bezgledje. Svi su se sa božijom vratili pokolenje, nije im ostalo ništa drugo nego da pretresu džepove i da odahnu, pa da se zbunjeno zapitaju šta će dalje da rade.

Oni koji više ne drhte od boračke groznice i koji u sve te svađe nisu ni na kakav način umešani, hladnokrvnije i trezvenije gledaju na našu tekuću literaturu, pa kad sve svedu na svoju pravu meru vide da od sveg tog zahukavanja gotovo ništa sadržajski ništa dobili i da je u krajnjoj liniji ta literatura najmanje duga planda našem čoveku. Njih se dakle tiče pitanje da li mi u našoj literaturi skoro nemamo našeg savremenog čoveka zabeleženog, kao što su to vekovima činile sve iole dobre literature i što su svi naš junaci, uz nekoliko izuzetaka, građani kao po nekoj etranjoj licenci tako da i za same njihove tvorce izgledaju kao posvođici. A sem toga, — mnogi su od papira i od nekakšarenih krpica tvoreći.

Jedan od sablasnih primera takve situacije je romanijer i beleškar Bora Cosić, mladić retko naitan i obrazovan, koji bi, sudeći po stilu daleko doterao, da se nije rodio među listovima knjiga iz kojih je reči i teorije srkao i postao montažer papirnato arsenalu koji je njega samog, njegovu ličnost progutao. A s druge strane

već pokret neosimbolista — čije će nam intencije uvek ostati nepoznate — koji je pokupio nekoliko nesumnjivih pesnika i prozaista mlade generacije, značio je jedno neslaganje i jedan atak na postojeće stanje u našoj literaturi, iako se usled unutrašnje nez zrelosti rasturio pre nego se to i moglo očekivati.

I kako se poslednjih godina kod nas sasvim lagano i tiho stupa u literaturu (sem Camila Sijarica koga je jedan žiri otpozadi uveo a Borislav Mihajlović njegov dolazak i pismeno potvrdio) i Mirjana Stefanović dolazi pomalo na dopadljiv način, sa malo prakse i bez mnogo zasenjivanja i skoro se i ne primećuje šta ta devojkica sa manje od dvadeset godina u sebi nosi. Oni koji je prilično rado štampaju ne vide da im se ona jednim drugačijim viđenjem sveta suprostavlja i da uz svu svoju skromnu čitastost i neukost postaje sve više simptom jedne literature koja danas i na ovom tlu može već da se stvara. Ta mlada devojkica koja tek što je završila gimnaziju, edbacila je svu nameštenu ozbiljnost literata pa piše kao što živi i čak se trudi tako da piše. Među ostalim tekstovima pored kojih se i njeni štampaju, ona deluje pomalo kao cinik, ali niti je to cinizam niti je naginjanje nečemu sličnom; to je više od svega jedno vedro uplitanje u život, bez prisilenosti i koje ona neće od drugih ni da primi. I dok svi drugi lome glavu o neke uvozne i domaće teorije čepkajući po knjigama ili prosto nagadajući, ta devojkica se bez kolebanja okrenula sebi pa od svoje iskrenosti i neizgrađenosti pravi ozbiljnu literaturu! Ona se ne ustručava da svoje stane brige i svoje stime ljubavi saopšti bez imalo

poetičnosti i opevanja, ali ne i poezije, i zbog toga u ovom trenutku deluje kao jedno od jakih ovrženja koje je posebnom jednostavnošću ušlo u svet poezije da njenu poetičnost, ustaljenu i umrtvljenu do lažnosti, nečim drugim pobedi. I nasuprot onima kod kojih se ogleda napor da najopširnije živu ne sintise u neku duboku literarnu masku zaočenu, ova devojkica ostavlja literaturu prosto i naprečac jednom nepoetizovanom i neizvestičenim ulaženjem u svet. To što ona piše istina je za hiljade beogradskih mladića i devojkica, — pa što ne bi bilo i literarna istina, kad se već uveliko zna da što je neito autentičnije utoliko je i vrednost njegoa umetnička veća.

Ali, Mirjana Stefanović se ne stidi da piše o dvojkama koje dobiya i o pasterama koje je jedne večeri želela da jede i o Draganu s kojim se kibicuje i ne izmislja situacije koje su joj strane i nepoznate i ne povodi se za filozofskim problemima koji muče ko zna koga, makar i velikog spitelja, koji nju baš mnogo i ne interesuje. Jer, ona je vaspitana na način kao i ko zna još koliko devojkica koje su ustvari tek posle rata živele pa nisu ni stigle da upoznaju drugačiji život nego što je ovaj danas i ko je ona i vrlo aktuelna i vido naša i vrlo istinska! Uradila je ona ono što se pisci retko usuđuju, potgotovo mladi: — bila je u čeprkanju po sebi — iskrena. I u nekoliko mahova uspeła je da skine masku literarnosti i poetičnosti i da jednu sasvim ogoljenu materiju pretstavi koliko je kad moguće ogoljenije i da već na prvom koraku pahnvati jednu veliku osobinu dobrih pisaca — da bude jednostavna.

Petar MILOSAVLJEVIĆ

IZ REDAKCIJE

Obaveštavamo čitaoce i pretplatnike da će »Polja« ubuduće izlaziti krajem svakog meseca.

Krajnji rok za primanje rukopisa je 10-ti u mesecu. Molimo sve one koji žele da budu revizori našeg lista da nam se najbitnije jave. Rabat iznosi 20%.

Pretplaćujte se i širite »Polja«. Godišnja pretplata iznosi svega 200.— dinara.

REDAKCIJA OVOG BROJA ZAKLJUČENA JE
15 SEPTEMBRA 1978 GODINE